

SCIENCES AND TECHNIQUES OF
INFORMATION MANAGEMENT
Vol. 6, No. 1, Spring 1399
Mar/2020

وزارت آموزش عالی

معاونت اطلاعات

سال ششم، شماره اول - بهار ۱۳۹۹، شماره پیاپی ۱۸

Content Analysis Researches in Knowledge and Information Science in Iran between 1980-2018¹

Mahdi Mohammadi²
Fereshteh³

(Received: 4 December 2019; Accepted: 6 May 2020)

Abstract

Aim: The aim of this study is to present a systematic study of content analysis research in knowledge and information science in Iran.

Methodology: This study is an applied research which was done by content analysis method.

Findings: The findings showed that during the study by researchers, a total of 44 content analysis studies were published, of which 9 titles were published in the form of dissertations, 31 titles in the form of articles, 4 titles in the form of books or part of a published book, 16 titles of articles (12 titles of magazine articles and 4 titles of conference papers), 10 titles of dissertations, 12 titles of books and 6 titles of all field texts have been analyzed. 21 titles (47.7%) have been published as multiple authors and 23 titles (52.3 titles) have been published as single authors. In terms of time, 2 titles were published in the 1360s, 11 titles in the 1990s, 15 titles in the 2000s and 16 titles in the 2010s.

Conclusion: Content analysis research, while identifying research gaps, guides researchers through those gaps. Despite the widespread use of this method in various fields, it has not received much attention in the field of knowledge and information science, and it should be given more attention to such research.

Keywords: Systematic study, Knowledge and Information, Content analysis

1 This article is taken from: Safari, F (1397). A comparative study of books published in the field of information science and epistemology between 2006-2005 with the topics of the undergraduate course. Master's thesis in knowledge and Information Science. Qom: Faculty of Literature and Humanities, Qom University.

2 . Associated Professor, Faculty of Literature and Human Science, University of Qom, Qom, Iran (Corresponding Author). Mahdi.mohammadi203@gmail.com

3 . M. A in Knowledge and Information Science, University of Qom, Qom, Iran. fe.safari1396@gmail.com

پژوهش‌های تحلیل محتوا در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی

ایران بین سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۹۷^{۱*}

مهدی محمدی^۲

فرشته صفری^۳

چکیده

هدف: هدف این پژوهش ارائه تحلیلی از تحقیقات تحلیل محتوایی انجام شده در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران بود.

روش: پژوهش حاضر از نوع تحقیقات کاربردی است که با روش تحلیل محتوا انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که در بازه زمانی مورد مطالعه پژوهشگران به طور کلی ۴۴ پژوهش تحلیل محتوا منتشر شده است که از آنها، ۹ عنوان در قالب پایان‌نامه، ۳۱ عنوان در قالب مقاله، ۴ عنوان در قالب کتاب و یا بخشی از یک کتاب منتشر شده است. ۱۶ عنوان، مقاله‌ها (۱۲ عنوان مقاله‌های مجلات و ۴ عنوان مقاله‌های همایش‌ها)، ۱۰ عنوان پایان‌نامه‌ها، ۱۲ عنوان کتاب‌ها و ۶ عنوان کلیه متون حوزه را تحلیل کرده‌اند. ۲۱ عنوان (۴۷٪ درصد) به صورت چند نویسنده‌ای و ۲۳ عنوان (۵۲٪ عنوان) به صورت تک نویسنده‌ای منتشر شده است. از نظر زمانی ۲ عنوان در دهه ۱۳۶۰، ۱۱ عنوان در دهه ۱۳۷۰، ۱۵ عنوان در دهه ۱۳۸۰ و ۱۶ عنوان در دهه ۱۳۹۰ منتشر شده‌اند.

نتیجه‌گیری: تحقیقات تحلیل محتوا ضمن مشخص کردن خلأهای پژوهشی، محققان را به سوی آن‌ها خلاءها راهنمایی می‌کنند. علی‌رغم کاربرد بیشتر این روش در حوزه‌های مختلف، در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی چندان مورد توجه نبوده و لازم است بیشتر مورد عنایت قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: تحلیل محتوا، علم اطلاعات و دانش‌شناسی.

* تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۱۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۲/۱۷

۱ این مقاله برگرفته از: صفری، فرشته (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی کتاب‌های منتشر شده در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی بین سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۵ با سرفصل‌های دوره کارشناسی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی. قم: دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، است.

۲. دانشیار، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران (نویسنده مسئول).

Mahdi.mohammadi203@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه قم، قم، ایران. fe.safari1396@gmail.com

مقدمه

در جهان امروز، جامعه پیشرفته به جامعه‌ای گفته نمی‌شود که بیشترین رشد و توسعه را از لحاظ اقتصادی، صنعتی یا نظامی داشته باشد. بلکه جامعه‌ای را پیشرفته می‌دانند که از لحاظ اطلاعاتی بر دیگر جوامع برتری داشته باشد. چرا که پیشرفت اطلاعاتی زمینه‌ساز غنای اقتصادی، صنعتی و پیشرفت نظامی را فراهم می‌سازد. در همین راستا، قرن ۲۰ را قرن «انفجار اطلاعات» لقب داده‌اند (سیلویا و لاشر، ۱۹۹۵؛ نقل شده در: عبدالمجید، ۱۳۸۷، ص ۵۵). این میزان رشد در حوزه‌های مختلف علوم و مواجه شدن با انفجار اطلاعات، اندیشمندان را بر آن داشت که جهت اطلاع و تسلط بر تمامی ابعاد یک رشته راهکارهای اساسی بیاندیشند؛ چرا که روزآمد بودن در این زمینه تا حدودی امکان‌پذیر نیست و لازم است با انجام پژوهش‌های تحلیل محتوا که عصاره پژوهش‌های انجام شده را به شیوه نظام‌مند و علمی فراروی پژوهشگران قرار می‌دهد، گسترش یابد (قربانی‌زاده و بهفر، ۱۳۹۲، ص ۲).

رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در ایران نیز از این تغییر و تحولات و رشد فزاینده تولید دانش مستثنی نبوده و روزانه اطلاعات بی‌شماری در حوزه‌های مختلف آن تولید و منتشر می‌شود. گذشت نزدیک به نیم‌قرن از آغاز فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی این رشته در ایران ایجاب می‌کند که کارنامه پژوهشی آن مورد مطالعه قرار گیرد تا بتوان گرایش‌ها، خلاءهای موجود در این رشته را بازشناخت و سوگیری موضوعی تحقیقات انجام شده را در طول زمان دریافت (حری، ۱۳۷۹، ص ۵). چرا که به تعبیر زینس^۱ (۲۰۰۷) رشته

1. Zins

اطلاع‌رسانی دائماً در حال تغییر بوده و لازم است ارزیابی‌های نظام‌مندی بر روی تحقیقات آن صورت گیرد.

سالانه چندین پژوهش در این حوزه منتشر می‌شود. لذا لازم است با جمع‌آوری و تحلیل پژوهش‌های صورت گرفته اولاً، بتوان محققان را به تحقیق‌های صورت گرفته یک‌جا آشنا کرد، ثانیاً بتوان از انجام تحقیق‌های تکراری صرفه‌جویی کرده و آنها را برای انجام پژوهش در خلاءهای صورت گرفته هدایت کرد.

یکی از روش‌هایی که امکان سازمان‌دهی متون و داده‌های مورد نیاز از تحقیقات صورت گرفته را به شیوه نظام‌مند فراهم می‌سازد، تحقیقات تحلیل محتوا است. مطالعه تحلیل محتوا نوعی مطالعه تحقیقات صورت گرفته و ارزشیابی و جمع‌بندی روشن و برنامه‌ریزی شده گزارش‌های پژوهشی است. در این نوع مطالعه، مجموعه‌ای از رویه‌های نظام‌یافته و معیارهای معینی برای انتخاب، تلخیص و نتیجه‌گیری از متون پژوهشی بکار می‌رود تا پژوهشگران بتوانند دانش موجود در حوزه‌های مهم علمی را واریسی و ارزیابی کنند. چنین بررسی‌هایی امکان تعیین شکاف بین پژوهش و عمل را فراهم کرده و نوعی تلخیص مستند نتایج حاصل از متون پژوهشی است (کوفوگیاناکیس^۱، ۲۰۱۲، ص ۹۱).

تحلیل محتوا مروری ساختارمند و براساس اصول مشخص است. این نوع مطالعه به جمع‌آوری مطالعات انجام شده در موضوعی خاص می‌پردازد و اطلاعات حاصل را طبق اصول معینی و نظام‌یافته‌ای بررسی و بازنگری می‌کند و نتایج حاصل از آن را در قالب عدد، ارقام، جدول، نمودار و یا به گونه‌ای که ملموس و قابل فهم باشد، ارائه می‌نماید. همچنین در تلاش است که نتایج کلی از مطالعات انجام شده را در یک‌جا نشان داده و تطابق تناقض و شکاف موجود دانش در موضوعی خاص را به نمایش گذاشته تا محققان با استفاده از آن بتوانند در راه پر کردن شکاف موجود و رفع تناقضات و پیشرفت علم در آن زمینه اقدام نمایند (فرا تحلیل، ۲۰۱۵؛ نقل شده در: دلیلی صالح و ضیائی، ۱۳۹۵، ص ۵۶).

1. Koufogiannakis

تحلیل محتوا با ارائه یک نمای کلی از پژوهش در مورد موضوعی خاصی که انتشار یافته، زمان زیادی را برای محققان صرفه جویی می کند. از آنجائی که معمولاً این گونه تحقیقات مفصل هستند، ارجاع به مطالعات تحقیقاتی اصلی در آن نیز ارزش آن را اثبات می کند. با این حال، تعداد تحقیقات تحلیل محتوا در علم اطلاعات و دانش شناسی کم است و به همین ترتیب تعداد کم فعلی، فرصت تحقیقاتی و چاپ و نشر برای کتابداران را فراهم می کند. لذا، در این پژوهش قصد داریم تحقیقات تحلیل محتوای تولید شده در حوزه علم اطلاعات و دانش شناسی ایران را مورد مطالعه قرار دهیم تا مشخص گردد که وضعیت تحقیقات تحلیل محتوا در حوزه علم اطلاعات و دانش شناسی چگونه است؟

نگارندگان بر این باورند که اطلاع از میزان پژوهش های صورت گرفته و پی بردن به خلاءها و پر کردن شکاف های موجود، می توانند به صورت نقشه راه تحقیق های تحلیل محتوا بشمار روند و پژوهشگران را بر آن می دارد که در آینده بتوانند شکاف اطلاعاتی موجود در این زمینه را با انجام تحقیقات جدید پر نمایند (بیگدلی و ملک محمدی، ۱۳۹۶، ص ۳).

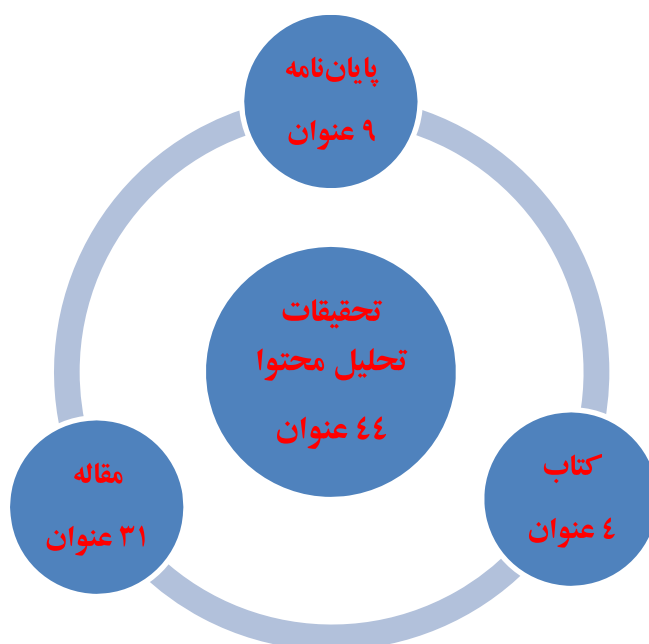
روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ هدف، کاربردی بوده و با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام شده است. در تحلیل محتوا محقق در یک اقدام هماهنگ ضمن شناسایی کلیه پژوهش های صورت گرفته و ارزیابی دقیق آنها سعی می کند برای یک سوال مشخصی پاسخ لازم را فراهم کند (صیامیان و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۵۶).

برای گردآوری داده ها چک لیستی تهیه شد. سپس براساس کلیدواژه های «علم اطلاعات و دانش شناسی»، «کتابداری و اطلاع رسانی» و «تحلیل محتوا»، کلیه پژوهش های منتشر شده شناسایی شدند. پس از شناسایی تحقیق های منتشر شده، مطالعه سطر به سطر مقاله ها آغاز شد و اطلاعات مورد نیاز پژوهش ها در چک لیست تهیه شده وارد شدند. چنانچه محققان در هنگام مطالعه مقاله ها، با اثر مرتبطی در پیشینه ها و یا منابع و مآخذ روبه رو می شدند، آن منبع نیز به جامعه تحقیق اضافه می شد. با طی کردن کلیه این مراحل و

حذف یافته‌های تکراری، تعداد ۴۴ عنوان پژوهش تحلیل محتوا شناسایی شده در ۴ دسته تحقیقات مربوط به تحلیل محتوای کلیه متون، تحقیقات مربوط به تحلیل محتوای کتاب‌ها، تحقیقات مربوط به تحلیل محتوای پایان‌نامه‌ها، تحقیقات مربوط به تحلیل محتوای مقاله‌های منتشر شده در مجلات و تحقیقات مربوط به تحلیل محتوای مقاله‌های همایش‌ها دسته‌بندی شدند. کلیه پژوهش‌های تحلیل شده در انتهای پژوهش در پیوست ۱ آمده است. یافته‌ها

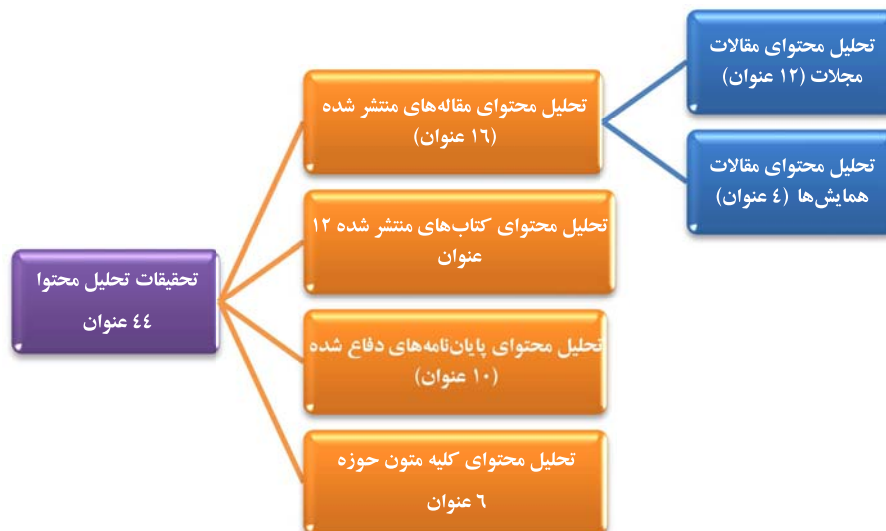
سابقه اولین تحقیق تحلیل محتوا به ۳۲ سال پیش برمی‌گردد که دکتر دیانی آن را منتشر کرده است. از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۷ در مجموع ۴۴ تحقیق منتشر شده است که شکل ۱ قالب‌های ظهور آن‌ها را نشان می‌دهد.

شکل ۱. توزیع فراوانی و قالب تحقیقات تحلیل محتوا منتشر شده

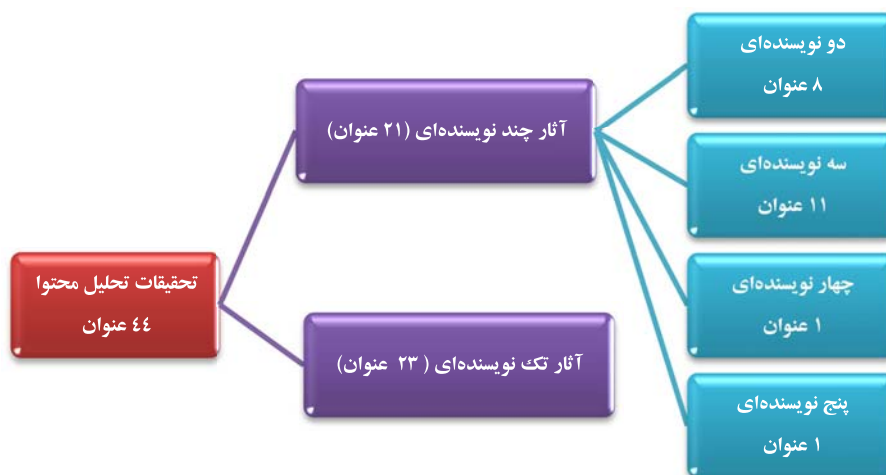
شکل شماره ۱، ۴۴ تحقیق منتشر شده را نشان می‌دهد، ۳۱ عنوان آن در قالب مقاله، ۹ عنوان در قالب پایان‌نامه ارائه شده و ۴ عنوان آن نیز به شکل کتاب و یا بخشی از یک کتاب منتشر شده است.

تحقیقات بی‌شماری امروزه در قالب کتاب، پایان‌نامه، مقاله مجله‌ها و یا مقاله‌های ارائه شده به همایش‌ها و... در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته‌اند. هر کدام از آن‌ها نیاز به ارزیابی‌های مستقلی دارند. لذا، محققان محتوای هر کدام از آن‌ها را در قالب تحقیقات تحلیل محتوا مورد ارزیابی قرار دادند. شکل ۲ داده‌های آماری آن را نشان می‌دهد.

شکل ۲. توزیع فراوانی موضوعی تحقیقات تحلیل محتوا

همان‌طور که شکل ۲ نشان می‌دهد، تحلیل محتوای مقاله‌های منتشر شده، ۳۶/۴ درصد از تحقیق‌ها را به خود اختصاص داده است. تحلیل محتوای کتاب‌ها و پایان‌نامه‌ها در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در ۶ عنوان از تحقیق‌ها نیز محققان کل مطالب منتشر شده در رشته را اعم از کتاب‌ها، مقاله‌ها، پایان‌نامه و طرح‌های پژوهشی و... مورد مطالعه قرار دادند. تحقیقات منتشر شده برخی حاصل فعالیت‌های فردی و برخی نیز حاصل تحقیقات گروهی بود که شکل ۳ همکاری‌های گروهی محققان را نمایش می‌دهد.

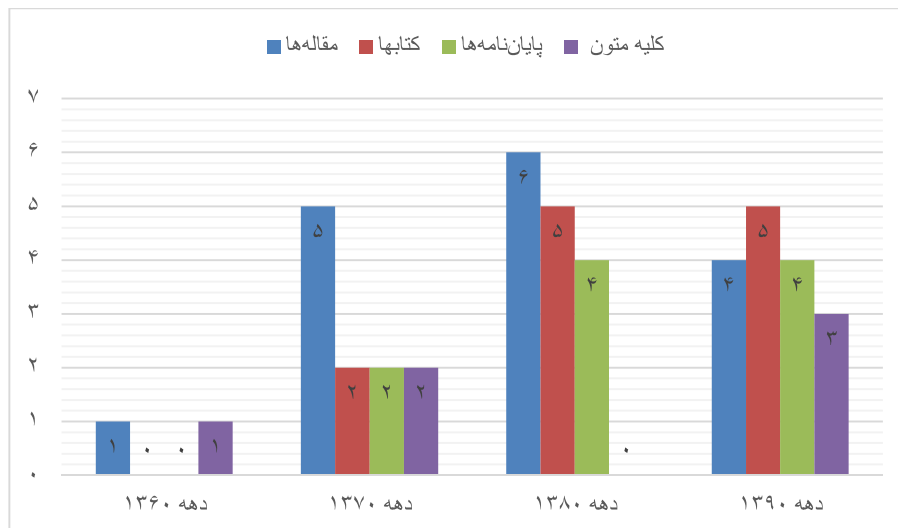

شکل ۳. توزیع فراوانی همکاری‌های گروهی محققان

همان‌طور که داده‌های شکل ۳ نشان می‌دهد، از ۴۴ اثر بررسی شده، ۲۳ عنوان (۵۲/۳ درصد) به صورت تک نویسنده‌ای و ۲۱ عنوان (۴۷/۷ درصد) به صورت آثار گروهی منتشر شده‌اند. آثار مشترک با همکاری ۳ نفر، ۱۱ عنوان (۵۲/۴ درصد) را به خود اختصاص داده است. ۸ عنوان با همکاری ۲ نفر، ۱ عنوان با همکاری چهار نفر و ۱ عنوان نیز با همکاری پنج نفر منتشر شده است.

به طور کلی ۸۱ نفر محقق در انتشار این آثار نقش داشتند که ۳۸ نفر (۴۶/۹ درصد) آنان زن و ۴۳ نفر (۵۳/۱ درصد) مرد بودند. آذر کاتوزیان با ۴ عنوان، فهیمه باب‌الحوائجی و مهدی علیپور حافظی هر کدام با ۳ عنوان، افراد پرکار این حوزه بودند. بررسی نشریات منتشرکننده تحقیقات تحلیل محتوای منتشر شده در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی نشان داد که «فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات» با ۷ عنوان و «کتابداری و اطلاع‌رسانی» با ۶ عنوان بیشتر آثار را منتشر کرده‌اند.

آخرین مؤلفه مورد بررسی، سال انتشار آثار منتشر شده است که در نمودار ۴ نمایش داده می‌شود.

نمودار ۴. توزیع فراوانی آثار منتشر شده براساس سال انتشار

همان‌طور که در نمودار ۵ مشخص است، انتشار تحقیقات تحلیل محتوا از دهه ۶۰ با انتشار دو اثر که در یکی از آنها محققان مقاله‌های منتشر شده و در یکی دیگر کلیه متون را مورد مطالعه قرار داده بودند، آغاز شده است. در دهه ۷۰ تعداد تحقیقات به ۱۱ عنوان افزایش می‌یابد که ۵ عنوان آن مقاله‌ها، ۲ عنوان کتاب‌ها، ۲ عنوان پایان‌نامه‌ها و ۲ عنوان دیگر نیز کلیه متون را بررسی کرده‌اند. در دهه ۱۳۸۰ تعداد تحقیقات به ۱۵ عنوان می‌رسد که ۶ عنوان آن مقاله‌ها، ۵ عنوان کتاب‌ها و ۴ عنوان نیز پایان‌نامه‌ها را مورد مطالعه قرار داده است. در دهه ۱۳۹۰ تعداد آثار منتشر شده به ۱۶ عنوان رسیده که ۵ عنوان آن به کتاب‌ها، ۴ عنوان به پایان‌نامه‌ها و ۴ عنوان به مقاله‌ها و ۳ عنوان نیز به کلیه متون اختصاص دارد.

نتیجه‌گیری

تحلیل محتوا به عنوان یکی از روش‌های پژوهش، سال‌هاست که مورد توجه بسیاری از پژوهشگران در رشته‌های مختلف قرار گرفته است. در این روش، پژوهشگران به جای مطالعه نگرش‌ها، باورها و دیدگاه‌های افراد، به تجزیه و تحلیل پیام‌های آنان در آثار تولید شده می‌پردازند. تحلیل محتوا در اصل به معنای نگاهی نظام‌مند به فراوانی کلمه‌ها،

عبارت‌ها، موضوع‌ها، مکان‌ها، موضوعات و دیگر موارد به کار رفته در پژوهش‌ها است (سیدین و باب‌الحوائجی، ۱۳۸۸، ص ۹۷). این روش علی‌رغم آن‌که روش پرکاربردی است، در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی چندان ظاهر نشده است و در طول ۳۲ سال، ۴۴ پژوهش (تقریباً سالی یک و نیم پژوهش) با این روش منتشر شده که با توجه به میزان و حجم اطلاعات تولید شده، بسیار ناچیز است.

۶ مطالعه به بررسی کلیه متون علمی رشته پرداخته‌اند. جمشیدی از سال ۱۳۴۴ تا ۱۳۶۰، کاتوزیان ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۲، حری از آغاز آموزش رشته تا سال ۱۳۷۲ و رادفر نیز فقط آثار منتشر شده در سال ۱۳۹۰ را بررسی کردند. فتاحی، بیگلر و آخشیک (۱۳۹۳) نیز در کتاب خود نگاهی نه‌چندان جامع به کلیه آثار دارند. علیپور، شرفی و جلالی دیزجی نیز پایان‌نامه‌های دفاع شده و مقاله‌های منتشر شده را بین سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۲ مورد مطالعه قرار دادند. آثار ۵ سال اخیر در هیچ پژوهشی مورد مطالعه قرار نگرفته است.

نقطه مغفول در این حوزه، «طرح‌های پژوهشی» است که به‌جز اثر حری (۱۳۷۹) در هیچ پژوهشی مورد مطالعه قرار نگرفته است. طرح‌های پژوهشی آثار ارزشمند علمی هستند که برای گردآوری آن‌ها در مقایسه با سایر منابع اطلاعاتی هیچ تصمیم منطقی گرفته نشده است. امروزه اطلاعات کتاب‌ها و مقاله‌ها و پایان‌نامه‌ها در سازمان‌های خاصی به تناسب وظیفه آن‌ها جمع‌آوری و نگهداری می‌شوند و پایگاه‌های متعددی نیز برای این منظور طراحی شده‌اند، اما در مورد طرح‌های پژوهشی که تعداد آن‌ها کم هم نیست، متولی رسمی تعیین نشده و لازم است نسبت به تعیین متولی و تدوین قوانین و مقررات لازم اقدام اساسی انجام شود.

کتاب‌های منتشر شده از زوایای مختلف همچون وضعیت کتاب‌های تألیفی و ترجمه‌ای (جوکار و جوان‌بخت، ۱۳۸۹)، انطباق کتاب‌های منتشر شده با سرفصل‌های دروس (علیپور ندوشن، طلاچی و خوشگام، ۱۳۸۵؛ حسن‌زاده، زندیان و نویدی، ۱۳۹۳؛ صفری، ۱۳۹۷) و بررسی کارنامه ناشران تخصصی رشته (اشرفی‌ریزی، کاظم‌پور و پایی، ۱۳۸۹) مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. کریمی و علیپور حافظی (۱۳۸۷)، باب‌الحوائجی،

زارعی، نشاط و حریری (۱۳۹۳) و معیدفر و همکاران (۱۳۹۶)، کتاب‌های این حوزه را در مقایسه با کل کتاب‌های منتشر شده در کشور بررسی کردند. یافته‌های آنان نشان داد که انتشار کتاب در این حوزه وضعیت مناسبی ندارد. کریمی و علیپور معتقدند با توجه به نقش حساس این حوزه در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباط و نیاز روز جامعه، بایستی انتشار کتاب در این حوزه بیشتر از وضعیت فعلی باشد (کریمی و علیپور، ۱۳۸۷). آذرنگ معتقد است که کتابداری و اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، نهادهای اطلاع‌رسانی و اطلاعاتی و در خدمت کارآمدی نهادهای آموزشی و پژوهشی هستند، سوء عمل آن‌ها به وظایف نهادهای آموزشی و پژوهشی آسیب می‌رساند. اگر قصد اصلاح نهادهای آموزشی را داریم باید به اصلاح نهادهای اطلاع‌رسانی بیاوریم و اصلاح فرآیند اطلاع‌رسانی جز با انتشار کتاب و مقاله‌های تخصصی مناسب برای متخصصان حوزه اطلاع‌رسانی میسر نیست (آذرنگ، ۱۳۸۰، ص ۲۵). حسن‌زاده، زندیان و نویدی (۱۳۹۳) معتقدند که چون این کتاب‌ها مبنایی برای آموزش تازه‌واردان به حرفه و این مجلات مبنای پژوهش‌های آتی حرفه‌مندان هستند، غنای این منابع باعث غنا و پیشرفت سریع حرفه و رشته می‌شود.

اولین تحلیل محتوای مقاله‌های فارسی تقریباً بعد از ۲۰ سال از شکل‌گیری رشته منتشر می‌شود (دیانی، ۱۳۶۵). فرح‌زاد (۱۳۷۱) مقاله‌های منتشر شده بین سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۸ را مورد مطالعه قرار داد. احمدی لاری و فرزین (۱۳۷۶) مقاله‌های منتشر شده را در ۴ مجله تخصصی آن زمان و بین سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۴ تحلیل کردند. در تحلیل مقاله‌های این بازه زمانی (۱۳۵۷ تا ۱۳۷۲) مطالعه کاتوزیان (۱۳۷۴) نیز منتشر شد. مطالعه ملیح (۱۳۷۶) بازه زمانی ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ را پوشش داد. نیازی (۱۳۸۰) مطالعه مقاله‌های منتشر شده بین سال‌های ۱۳۴۷ تا ۱۳۷۷ را تحلیل کرد. عبدالمجید (۱۳۸۷) هم مقاله‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۳ را بررسی کرده است. سیامکی (۱۳۹۱) مقاله‌های منتشر شده بین سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ را تحلیل کرد.

بیشترین تحلیل محتوا روی مقاله‌های منتشر شده بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ انجام است. ابتدا ارسطوپور (۱۳۹۴) مقاله‌های منتشر شده بین این سال‌ها را مطالعه کرد. زارعی و

باب‌الحوائجی (۱۳۹۵) در بررسی اکولوژی اطلاعاتی مقوله‌های موضوعی مجلات علمی این حوزه، یک‌بار دیگر مقاله‌های این دوره را مطالعه کردند. تارم، جبرئیلی و مزرعه شادی و دولانی (۱۳۹۵) مقاله‌های منتشر شده این دوره را در تقسیم‌بندی آن‌ها به دو گروه مقاله‌های منتشر شده بین سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ مورد مقایسه قرار دادند. اما هیچ تحقیقی در تحلیل و بررسی مقاله‌های ۱۳۹۰ به بعد انجام نشده است که ضروری است مورد ارزیابی دقیقی قرار گیرد.

در زمینه ارزیابی مقاله‌های ارائه شده به همایش‌های علمی، ۴ بررسی منتشر شده است. کاتوزیان (۱۳۷۶) به بررسی مقاله‌های بین سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۵ پرداخت. وی در اثری دیگر (۱۳۸۵) مقاله‌های ارائه شده به همایش‌ها را از آغاز تا سال ۱۳۸۵ مطالعه کرد. سپهر و شادمان (۱۳۸۸) مقاله‌های ارائه شده به نشست‌های انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران بین سال‌های ۱۳۷۹ - ۱۳۸۵ و علیپور و خاصه (۱۳۸۹) مقاله‌های ارائه شده به نشست‌های انجمن را در طول سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸ تحلیل کردند. اما مقاله‌های ارائه شده به همایش‌های مختلف از سال ۱۳۸۸ به بعد در هیچ پژوهشی مورد مطالعه قرار نگرفته است. شاید کمبود مطالعه در این حوزه را می‌توان ناشی از خلاء یک جایگاه قانونی که متن کامل مقاله‌های ارائه شده به همایش‌های مختلف را جمع‌آوری کرده و در اختیار علاقه‌مندان قرار دهد، دانست.

در سال‌های اخیر پایگاه‌های استنادی جهان اسلام (ISC) مقاله‌های همایش‌های ثبت شده در این مرکز را جمع‌آوری می‌کند، اما هنوز سازوکار لازم برای جمع‌آوری متن کامل مقاله‌های همایش‌های ثبت نشده در ISC وجود ندارد. در این بستر، برخی از پایگاه‌های خصوصی از جمله سیویلیکا به جمع‌آوری و فروش مقاله‌های ارائه شده به همایش‌های مختلف اقدام می‌کند. به نظر می‌رسد هدف عمده این پایگاه، کسب منافع مادی است و هنوز در وب‌سایت آن سازوکار لازم جهت انجام مطالعات تحقیقاتی روی مقاله‌های همایش‌های برگزار شده وجود ندارد.

پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری رشته، حوزه‌ای است که پذیرای ۱۰ پژوهش در طول سال‌های مورد بررسی بوده است. هرچند اثر اکرمی (۱۳۷۱) اولین کاری است که به تحلیل محتوای پایان‌نامه‌ها پرداخته است، اما قبل از آن جمشیدی (۱۳۶۶) در بررسی متون رشته، پایان‌نامه‌های دفاع شده بین سال‌های ۱۳۴۴ تا ۱۳۶۰ را تحلیل کرده بود. سال ۱۳۷۱ اکرمی پایان‌نامه‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۰ را مورد ارزیابی قرار داد. کیان‌مهر (۱۳۷۶) پایان‌نامه‌های سه دانشگاه مستقر در تهران را بین سال‌های ۱۳۶۶ تا ۱۳۷۵ تحلیل کرد. محسن‌زاده کواریم (۱۳۸۱) پایان‌نامه‌های رشته را از آغاز تا ۱۳۷۸ بررسی کرد. آذرانفر (۱۳۸۵) پایان‌نامه‌های دفاع شده بین سال‌های ۱۳۷۳-۱۳۸۲ را مطالعه کرد. حسین‌پناه (۱۳۸۶) دایره این بررسی را بین سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۵ انتخاب کرد. شرفی، جلالی و علیپور (۱۳۹۲) بازه زمانی پایان‌نامه‌ها را به سال ۱۳۸۸ رساندند، شیرازد، حسین‌پناه و جوکار (۱۳۹۳) دامنه این بررسی را به سال ۱۳۹۰ رساندند و محمدی، پناهی و سهیلی (۱۳۹۴) این بررسی را تا سال ۱۳۹۳ ادامه دادند، با این تفاوت که فقط رساله‌های دکتری را مطالعه کرده بودند، به عبارت دیگر، پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد از سال ۱۳۸۸ بررسی نشده است. البته تا این مدت دو پژوهش مستقل از جمله سیدین و باب‌الحوائجی (۱۳۸۸) و وزیرپور کشمیری، سه‌دهی و صابری (۱۳۹۱) پایان‌نامه‌های دانشگاه‌های آزاد اسلامی را بررسی کردند. ضروری است پژوهش مستقلی در خصوص ارزیابی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد در سال‌های اخیر انجام شود.

در سال‌های اخیر با رشد پژوهش‌ها در حوزه‌های مختلف و انفجار اطلاعات، اندیشمندان به این نتیجه رسیدند که تسلط بر تمامی ابعاد یک رشته و روزآمد بودن در این زمینه‌ها تا حدود زیادی امکان‌پذیر نیست. لذا، انجام پژوهش‌های تحلیل محتوا که عصاره پژوهش‌های انجام شده در این موضوع خاص را به شیوه نظام‌مند و علمی فراروی پژوهشگران قرار دهد، لازم و ضروری است (قربانی‌زاده و بهفر، ۱۳۹۲، ص ۲). در این راستا، انتشار تحقیق‌های مطالعه نظام‌مند آغاز شد. این شیوه مطالعاتی به‌عنوان یکی از روش‌های ترکیبی، علی‌رغم گسترش روزافزون آن در سایر رشته‌ها، در رشته علم

اطلاعات و دانش‌شناسی چندان مورد توجه نیست. به طوری که ژو^۱، کانگ^۲ و سونگ^۳ (۲۰۱۵، ص ۳۰۵) پس از بررسی مقاله‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی منتشر شده بین سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۳ در سه پایگاه ISI، پایگاه EBSCO و SCOPUS و GOOGLE SCHOLAR توانستند ۴۶۴ رکورد بازایی کنند که پس از اعمال معیارهای ارزیابی فقط ۵۱ رکورد به عنوان مطالعه نظام‌مند شناخته شدند. آنان معتقدند که علی‌رغم رشد مطالعات نظام‌مند در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی هنوز این میزان در مقایسه با تحقیقات حوزه‌های بهداشت و روانشناسی بسیار ناچیز است. میانگین این گونه مطالعات در حوزه کتابداری ۲/۵ مقاله در سال است، در حالی که این میزان در دو حوزه یاد شده بیش از ۱۰۰ مطالعه در سال می‌باشد، بنابراین، ضروری است متخصصان این رشته عنایت خاصی به این گونه مطالعات داشته باشند.

پیشنهادهای پژوهش

با توجه به فراهم نبودن سازوکار لازم برای مطالعه بر روی طرح‌های پژوهشی، پیشنهاد می‌گردد ضمن تعیین متولی مسئول برای جمع‌آوری آن‌ها از تمامی مراکز آموزشی و پژوهشی زمینه استفاده محققان را از این آثار ارزشمند فراهم سازند. در صورت فراهم شدن این سازوکار امکان پژوهش برای این منابع نیز خودبه‌خود فراهم می‌شود. با توجه به این که آخرین تحقیق صورت گرفته در حوزه تحلیل محتوای مقاله‌ها مربوط به سال ۱۳۹۰ است، لذا پیشنهاد می‌گردد پژوهش مستقلی در راستای مطالعه مقاله‌های منتشر شده بعد از سال ۱۳۹۰ انجام شود.

1. Jianhua Xu
2. Qi Kang
3. Zhiqiang Song

با توجه به این که پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد تا سال ۱۳۸۸ مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، لذا پیشنهاد می‌شود پژوهش مستقلی در راستای تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد دفاع شده بعد از سال ۱۳۸۸ انجام گیرد.

با توجه به این که کتاب‌های منتشر شده در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی تا سال ۱۳۹۵ مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، لذا، پیشنهاد می‌گردد محققان در مطالعات خود کتب منتشر شده بعد از سال ۱۳۹۵ را مبنا قرار دهند.

جدول تحقیق‌های صورت گرفته

ردیف	مطالعاتی حوزه	پدیدآورنده (ها)	سال انتشار	نوع منبع	
				مقاله	کتاب / پایان‌نامه
۱.	کلیه متون	جمشیدی	۱۳۶۶		√
۲.		کاتوزیان	۱۳۷۴		√
۳.		حری	۱۳۷۹	√	
۴.		رادفر	۱۳۹۱	√	
۵.		فتاحی، بگلو و آخشیکی	۱۳۹۳	√	
۶.		علیپور حافظی، شرفی و جلالی دیزجی	۱۳۹۴	√	
۷.	کتاب	کاتوزیان	۱۳۷۷	√	
۸.		حنفی نیری	۱۳۷۹	√	
۹.		علی‌پور ندوشن، طلاچی و خوش کلام	۱۳۸۵	√	
۱۰.		کریمی و علیپور حافظی	۱۳۸۷	√	
۱۱.		اشرفی‌ریزی، کاظم‌پور و پایی	۱۳۸۹	√	
۱۲.		جوکار و جوان‌بخت	۱۳۸۹	√	
۱۳.		جوان‌بخت و یقطین	۱۳۸۹	√	
۱۴.		باب‌الحوائجی، مطلبی، حریری و مؤمنی	۱۳۹۰	√	
۱۵.		امرای، گرای و سیامکی	۱۳۹۲	√	
۱۶.		حسن‌زاده، زندیان و نویدی	۱۳۹۳	√	

ردیف	مطالعاتی حوزه	پدیدآورنده (ها)	سال انتشار	نوع منبع	پایان نامه
۱۷	پایان نامه‌ها	معیدفر، شهلای‌بر، علامه، شهبازی و پیراوری	۱۳۹۶	✓	
۱۸		صفری	۱۳۹۷		✓
۱۹		اکرمی	۱۳۷۱		✓
۲۰		کیان‌مهر	۱۳۷۶		✓
۲۱		محسن‌زاده	۱۳۸۱		✓
۲۲		آذرانفر	۱۳۸۵	✓	
۲۳		حسین‌پناه	۱۳۸۶		✓
۲۴	مقاله‌های مجلات	سیدین و باب‌الحوائجی	۱۳۸۸	✓	
۲۵		وزیرپور کشمیری، سدهی و صابری	۱۳۹۱	✓	
۲۶		شرفی، جلالی دیزجی و علیپور حافظی	۱۳۹۲	✓	
۲۷		شیرزاد، حسین‌پناه و جوکار	۱۳۹۳	✓	
۲۸		محمدی، پناهی و سهیلی	۱۳۹۴	✓	
۲۹		دیانی	۱۳۶۵	✓	
۳۰		فرح‌زاد	۱۳۷۱	✓	
۳۱		احمدی لاری و فرزین	۱۳۷۶	✓	
۳۲		ملیح	۱۳۷۶		✓
۳۳		کاتوزیان	۱۳۷۸	✓	
۳۴		نیازی	۱۳۸۰	✓	
۳۵		عبدالمجید	۱۳۸۷	✓	
۳۶		نوذری	۱۳۸۷	✓	
۳۷		سیامکی	۱۳۹۱		✓
۳۸		ارسطوپور	۱۳۹۴		✓
۳۹		تارم، جبرئیلی مزرعه شادی و دولانی	۱۳۹۵	✓	

ردیف	مطالعاتی حوزه	پدیدآورنده (ها)	سال انتشار	نوع منبع	پایان نامه
۴۰		زارعی و باب الحوائجی	۱۳۹۵	مقاله	✓
۴۱	مقاله های همایش ها	کاتوزیان	۱۳۷۶		
۴۲		کاتوزیان	۱۳۸۵		
۴۳		سپهر و شادمان	۱۳۸۸		
۴۴		علی پور و خاصه	۱۳۸۹		

منابع

۱. احمدی لاری، ر.؛ فرزین، ف. (۱۳۷۶). بررسی مقالات کتابداری و اطلاع‌رسانی (۱۳۵۸-۱۳۷۴). کتاب‌آری، ۲۶-۲۷: ۳۹-۵۱.
۲. ارسطوپور، ش. (۱۳۹۴). تحلیل محتوای نشریات حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی منتشر شده در سطح ایران در سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۹۰. شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری.
۳. اشرفی ریزی، ح.؛ کاظم‌پور، ز.؛ پایی، ا. (۱۳۸۹). بررسی میزان انتشارات ناشران تخصصی غیر دولتی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۷. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۳(۲): ۲۹۵-۳۱۸.
۴. اکرمی، ر. (۱۳۷۱). ارزیابی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری از نظر کاربرد روش‌های تحقیق در آن‌ها از سال ۱۳۵۵-۱۳۷۰ در سه دانشگاه تهران، شیراز، علوم پزشکی ایران. پایان‌نامه کارشناسی کتابداری و اطلاع‌رسانی. تهران: دانشکده مدیریت اطلاعات و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران.
۵. امرایی، م.؛ گرایسی، ا.؛ سیامکی، ص. (۱۳۹۲). گرایش موضوعی کتاب‌های تألیف و ترجمه شده کتابداری و اطلاع‌رسانی طی سال‌های ۱۳۷۳-۱۳۸۷. مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات، ۲۴(۳): ۷۸-۹۱.
۶. آذرانفر، ج. (۱۳۸۵). تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی سال‌های ۱۳۷۳ تا ۱۳۸۲، موجود در پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران. علوم و فناوری، ۲۱(۴): ۱۹-۳۹.
۷. آذرنگ، ع. (۱۳۸۰). چون و چرایی در باب سیاست‌های نشر کتاب. تهران: نشر کتابدار.
۸. باب‌الحوائجی، ف.؛ زارعی، ع.؛ نشاط، ن.؛ حریری، ن. (۱۳۹۳). نقشه دانش علم اطلاعات و دانش‌شناسی براساس مقوله‌بندی موضوعی اصلی و فرعی. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۶(۳): ۱-۲۴.
۹. باب‌الحوائجی، ف.؛ مطلبی، د.؛ حریری، ن.؛ مومنی، ف. (۱۳۹۱). تحلیل نشر کتاب ایران بین سال‌های ۱۳۵۸-۱۳۸۷. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۱(۱): ۲۴۱-۲۶۴.
۱۰. بیگدلی، ز.؛ ملک‌محمدی، س. (۱۳۹۶). تحلیل ویژگی‌های کتابشناختی و سیر تاریخی نشر مقالات فارسی در زمینه خدمات و منابع مرجع. علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۳(۱): ۱-۲۶.
۱۱. تارم، ک.؛ جبریلی مزرعه شادی، م.؛ دولانی، ع. (۱۳۹۵). پایش ساختاری مقالات مجلات حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی. پی‌اورد سلامت، ۱۰(۲): ۱۶۷-۱۸۰.
۱۲. جمشیدی، م. (۱۳۶۶). بررسی موضوعی متون فارسی کتابداری از سال ۱۳۴۴ تا سال ۱۳۶۰. پایان‌نامه کارشناسی کتابداری و اطلاع‌رسانی. تهران: دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه تهران.
۱۳. جوان‌بخت، م.؛ یقین، م. (۱۳۸۹). نمایانی ماهیت میان‌رشته‌ای در کتاب‌های منتشر شده در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۷. در: مجموعه مقالات مطالعات میان‌رشته‌ای کتابداری و اطلاع‌رسانی: وضعیت موجود، چشم‌انداز مطلوب؛ سومین همایش سراسری ادکا. به کوشش نرگس نشاط، محمدجواد اشتیری و پریسا پاسیار. تهران: نشر کتابدار، ص ۷۹-۹۱.

۱۴. جوکار، ع.؛ جوان‌بخت، م. (۱۳۸۹). مطالعه کتابشناختی کتاب‌های ترجمه شده در رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی در فاصله سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۷. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۳(۴): ۸۱-۹۹.
۱۵. حری، ع. (۱۳۷۹). *بررسی گرایش موضوعی آثار علمی و پژوهشی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی از آغاز تا پایان سال ۱۳۷۷*. در: مجموعه مقالات همایش کاربرد و توسعه فهرست‌های رایانه‌ای در کتابخانه‌های ایران. به کوشش رحمت‌الله فتاحی. مشهد: دانشگاه فردوسی؛ تهران: مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی وزارت جهاد سازندگی، ص ۵-۲۶.
۱۶. حسن‌زاده، م.؛ زندیان، ف.؛ نویدی، ف. (۱۳۹۳). بررسی سازگاری میان کتاب‌های منتشر شده در مباحث آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی در مقطع کارشناسی در ایران. *مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی*، ۱۱(۱): ۳۳-۴۵.
۱۷. حسین‌پناه، ع. (۱۳۸۶). *بررسی گرایش موضوعی و روش پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران از سال ۱۳۷۹ - ۱۳۸۵*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی. تهران: دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
۱۸. حنفی‌نیری، م. (۱۳۷۹). بررسی کتاب‌های فارسی کتابداری و اطلاع‌رسانی از سال ۱۳۷۳ تا پایان سال ۱۳۷۸. *کتاب ماه (کلیات)*، ۳(۱۰): ۴۱-۴۲.
۱۹. دلیلی صالح، م.؛ ضیائی، ث. (۱۳۹۵). نقش کتابداران و کتابداری در مطالعات مرور نظام‌مند و متاآنالیز. *نظام‌ها و خدمات اطلاعاتی*، ۵(۳): ۵۵-۶۷.
۲۰. دبانی، م. ح. (۱۳۶۵). مقالات و مقاله‌نویسان در نامه انجمن کتابداران ایران. *علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، ۲(۱): ۳۸-۴۸.
۲۱. رادفر، ا. ح. (۱۳۹۱). بررسی کتاب‌ها و مقالات تخصصی منتشر شده در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی سال ۱۳۹۰. *دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی)*، ۵(۱۸): ۳۵-۵۳.
۲۲. زارعی، ع.؛ باب‌الحوائجی، ف. (۱۳۹۵). اکولوژی اطلاعاتی مقوله‌های موضوعی مجلات علم اطلاعات و دانش‌شناسی. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۹(۲): ۷۹-۱۰۰.
۲۳. سپهر، ف.؛ شادمان‌فر، س. (۱۳۸۸). تحلیل محتوای مقالات همایش‌های انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران از سال ۱۳۷۹ تا پایان سال ۱۳۸۵. *دانش‌شناسی*، ۲(۴): ۱۵-۳۸.
۲۴. سیامکی، ص. (۱۳۹۱). *بررسی کمی و محتوایی مقالات تألیفی فارسی در مجلات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی با تأکید بر گرایش‌های موضوعی، روش‌شناسی و ابزارهای گردآوری داده‌ها در این مقالات طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی. اهواز: دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران.
۲۵. سیدین، س.؛ باب‌الحوائجی، ف. (۱۳۸۸). تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحدهای تهران شمال، علوم تحقیقات تهران، علوم و تحقیقات اهواز و همدان در سال‌های ۱۳۷۲-۱۳۸۶. *پیام کتابخانه*، ۱۵(۱): ۹۵-۱۲۱.

۲۶. شرفی، ع.؛ جلالی دیزجی، ع.؛ علیپور حافظی، م. (۱۳۹۲). موضوع پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی از سال ۱۳۸۴ - ۱۳۸۸ در دانشگاه‌های دولتی ایران. *مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات*، ۲۴(۳): ۱۱۰-۱۳۰.
۲۷. شیرزاد، م.؛ حسین پناه، ع.؛ جوکار، ع. (۱۳۹۳). بررسی گرایش موضوعی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های دولتی شهران تهران بین سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰. *مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی*، ۱(۳): ۷۵-۸۸.
۲۸. صفری، ف. (۱۳۹۷). *بررسی تطبیقی کتاب‌های منتشر شده در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی بین سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۵ با سرفصل‌های دوره کارشناسی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی. قم: دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم.
۲۹. صیامیان، ح.؛ حسن زاده، م.؛ نوشین‌فر، ف.؛ حریری، ن. (۱۳۹۳). نیازهای اطلاعاتی کاربران با آسیب‌بینایی و نقش کتابخانه در تأمین آن‌ها: مرور نظام‌مند. *مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات*، ۲۵(۲): ۱۵۰-۱۶۵.
۳۰. عبدالمجید، الف.ح. (۱۳۸۷). بررسی مقالات تألیفی حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی در مجلات علوم انسانی و اجتماعی. *فصلنامه کتاب*، ۱۹(۳): ۵۵-۷۰.
۳۱. علی‌پور حافظی، م.؛ شرفی، ع.؛ جلالی دیزجی، ع. (۱۳۹۴). مطالعه گرایش موضوعی پژوهش‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی در دانشگاه‌های دولتی ایران. *مطالعات دانش‌شناسی*، ۱(۳): ۸۱-۹۹.
۳۲. علی‌پور ندوشن، خ.؛ طلاچی، ه.؛ خوشگام، م. (۱۳۸۵). بررسی کتاب‌های منتشر شده کتابداری و اطلاع‌رسانی (۱۳۸۸-۱۳۸۴) و همخوانی آن‌ها با محتوای سرفصل مصوب دروس. *مدیریت سلامت*، ۹(۲۵): ۱۳-۲۰.
۳۳. علی‌پور، ا.؛ خاصه، ع. (۱۳۸۹). تحلیل محتوای کارگاه‌ها و همایش‌های انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران: دوره سوم ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۴(۴): ۹-۳۴.
۳۴. فتاحی، ر.؛ رجعی‌بگلو، ر.؛ آخشی‌ک، س. (۱۳۹۳). *گذری و نظری بر گذشته، حال و آینده کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران: نگاهی به شکل‌گیری دستاوردها و چالش‌های توسعه علم اطلاعات و دانش‌شناسی*. شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری؛ نامه‌ی پارسی.
۳۵. فرح‌زاد، م. (۱۳۷۱). وضعیت نشر مقاله‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال‌های ۱۳۵۸-۱۳۶۸. *کتابداری، دفتر نوزدهم*: ۱۰۰-۱۱۱.
۳۶. قربانی‌زاده، و.؛ بهفر، س. (۱۳۹۲). فراتحلیل پژوهش‌های آمادگی الکترونیک سازمان‌ها در ایران. *مطالعات مدیریت فناوری اطلاعات*، ۲(۶): ۲۲-۱.
۳۷. کاتوزیان، آ. (۱۳۷۴). *بررسی وضعیت متون فارسی کتابداری و اطلاع‌رسانی از بهمن‌ماه ۱۳۵۷ تا پایان سال ۱۳۷۲*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال.
۳۸. کاتوزیان، آ. (۱۳۷۶). بررسی گردهمایی‌های برگزار شده کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران در فاصله سال‌های ۱۳۵۷ - ۱۳۷۵. *پیام کتابخانه*، ۷(۴): ۴۸-۵۷.

۳۹. کاتوزیان، آ. (۱۳۷۸). بررسی مقاله‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی مجلات فارسی ایران در فاصله سال‌های ۱۳۵۷ - ۱۳۷۲. فصلنامه کتاب، ۱۰(۳): ۵۹-۶۷.
۴۰. کاتوزیان، آ. (۱۳۸۵). گردهمایی‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی از آغاز تا خرداد ۱۳۸۵. فصلنامه کتاب، ۱۷(۲): ۱۸۱-۲۰۰.
۴۱. کریمی، م.؛ علیپور حافظی، م. (۱۳۸۷). نشر کتاب در حوزه کلیات در سه دهه گذشته. کتاب ماه کلیات، ۱۲(۲): ۹۸-۱۰۳.
۴۲. کیان مهر، ش. (۱۳۷۶). بررسی روند موضوعی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های مستقر در تهران طی سال‌های ۱۳۶۶ لغایت ۱۳۷۵. پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری پزشکی. دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی.
۴۳. محسن‌زاده کواریم، ا. (۱۳۸۱). تعیین تجربی معادله فرآیند زیست موضوعات و روش‌های پایان‌نامه‌های علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران تا پایان سال ۱۳۸۱. پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی. تهران: دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
۴۴. محمدی، م.؛ پناهی، س.؛ سهیلی، ع. (۱۳۹۴). تحلیل محتوای چکیده رساله‌های دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی از سال ۱۳۷۶-۱۳۹۳. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۸(۳): ۸۱-۱۱۲.
۴۵. معیدفر، س.؛ شهبلی، ع.؛ علامه، س.؛ شهبازی، م.؛ پیراهری، ن. (۱۳۹۶). ارزیابی روند تولید کتاب در ایران در سال‌های برنامه‌های سوم تا پنجم توسعه و دلالت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن. تهران: خانه کتاب ایران.
۴۶. ملیح، س. (۱۳۷۶). تحلیل محتوای مقالات کتابداری و اطلاع‌رسانی در نشریات فارسی منتشر شده در سال‌های ۱۳۷۰ - ۱۳۷۴. پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی. تهران: دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران.
۴۷. نودری، س. (۱۳۸۷). بررسی گرایش موضوعی مقالات دائرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی. مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۱۹(۲): ۵۳-۶۰.
۴۸. نیازی، س. (۱۳۸۰). بررسی گرایش‌های موضوعی نشریات کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال‌های ۱۳۴۷-۱۳۷۷. فصلنامه کتاب، ۱۲(۱): ۵۲-۶۰.
۴۹. وزیرپور کشمیری، م.؛ سه‌دهی، م.؛ صابری، م. (۱۳۹۱). تحلیل محتوای چکیده پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی واحد تهران شمال و علوم تحقیقات از سال ۱۳۸۰ - ۱۳۸۶. مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۳(۱): ۱۱۲-۱۲۸.

50. Brettle, A. (2009). Systematic Reviews and evidence based library and information practice. *Evidence Based library and information practice*, 4(1): 43-50.

51. Koufogiannakis, D. (2012). The state of systematic reviews in library & information studies. *Evidence Based Library and information Practice*, 7(2): 91- 95.

52. Xu, J.; Kang, Q. & Song, Z. (2015). The Current of Systematic reviews in library and information studies. *Library & Information Research*, 37: 295-310.

53. Zins, C. (2007). Classification Schemes of information Science: Twenty – eight Scholars Map the Field. *Journal of American society for information science and technology*, 58 (6): 645-672.

References

1. Abdulmajid, A.H. (2008). A Survey of Authored Library & Information Articles Published in Farsi Journals of Humanities Social Science. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 19(3): 55-70. [In Persian]
2. Ahmadi Lari, R. ; Farzin, F. (1997). A look at the Article on Library and Information Science 1358 - 1374. *Ketabdari: An Academic and Research Journal on Bibliography, Library and Information Sciences*, 31(26-27): 35-48. [In Persian]
3. Akrami, R. (1992). **Assessment of Master's Thesis in Library and information science in terms of Application of Research Methods Between 1976-1991 in the Universities of Tehran, Shiraz and Iran Medical Sciences**. Master's Thesis in Library and Information Science. Faculty of Medical Information Management, Iran University of Medical Sciences. [In Persian]
4. Alipoor-Nadushan, K.h. ; Talachiand, H. & Khoshgam, M. (2006). A Review on Library Science & Information and Their Agreement with Contents of Approved Head Lines Courses 1978- 2004. *Journal of Health Administration*, 9(25): 13-20. [In Persian]
5. Alipour, O.; Khaseh, A. (2010). Content Analysis of the Iranian Library Association's Workshops and Conferences between 2007 and 2009. *Library and Information Science*, 14(4): 9-24. [In Persian]
6. Alipour-Hafezi, M.; Sharafi A & Jalali, A. (2015). Trend study of KIS research studies in Iranian Public Universities. *Journal Management System*, 1(3): 81-99. [In Persian]
7. Amraei, M., Geraei, E. & Siamak, S. (2013). Subject trends of Persian publications in LIS 1994-2008. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 24(3): 78-91. [In Persian]
8. Arastoopour, S.h. (2015). **Content Analysis of Library and Information Publications in Iran between 2001 and 2011**. Shiraz: Regional Information Center for Science & Technology. [In Persian]
9. Ashrafi Rizi, H.; Kazempour, Z. & Papi, A. (2010). A survey of publication by non- government special publishers in library and information science during 1380- 1387. *Library and Information Science*, 13(2): 295- 318. [In Persian]
10. Azaranfar, J. (2006). Content analysis of library and information science theses & dissertation held with IRANDOC 1994-2004. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 24(4): 19-39. [In Persian]
11. Azarang, A.H. (2001). **A few Words Regarding Book Publishing Policies**. Tehran: Ketabdar Publisher. [In Persian]
12. Babollahvaeji, F.; Zarei, A.; Neshat, N. & Hariri, N. (2014). Mapping of knowledge and information science based on main and sub-main subject categorization. *Journal of studies in library and information science*, 6 (13): 1-24.
13. Babolhavaeji, F.; Matlabi, D.; Hariri, N. & Momeni, F. (2011). Analyzing Iran's Book Publishing in the Year of 1979- 2008. *Library & Information Science Research*, 1(1): 241- 264. [In Persian]
14. Bigdeli, Z. & Malekmohammadi, S. (2017). Analysis of bibliographic characteristics and historical trend of publication of Persian articles on reference services and sources. *Science and Technique of Information Management*, 3(1): 1-26. [In Persian]
15. Brettle, A. (2009). Systematic Reviews and evidence based library and information practice. *Evidence Based library and information practice*, 4(1): 43-50.
16. Dalili Saleh, M. & Ziaee, S. (2016). The role of librarianship in the meta – analysis and meta-analysis studies. *Journal of Information Systems and Services*, 5(3-4): 56-67. [In Persian]
17. Dayani, M. (1986). Articles and Writers of the Iranian Library Association. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 2(1): 38-48. [In Persian]
18. Farahzad, M. (1993). Statues of library and information science published articles during of (1979-1989), librarianship: An Academic and Research Journal on Bibliography. *Library and Information Sciences*, 19(44): 100-110. [In Persian]
19. Fattahi, R. ; Beglu, R. & Akhishik, S. (2014). **An Opinion on the Past, Current and Future of the Library & Information Science in Iran: A Look at the Formation of the Achievements and Challenges of the Development of Information**. Shiraz: Regional Information Center for Science & Technology. [In Persian]
20. Ghorbanizadeh, V. & Behfar, S. (2015). Meta-analysis of organizations e-readiness researches in Iran. *Journal of BI Management Studies*, 2(6): 1-22. [In Persian]
21. Hanafi Niri, M. (2000). Reviewing Persian Books and Libraries between 1994 and 1999. *Ketabe-Mah(General)*, 3(10):41-42. [In Persian]

22. Hassanzadeh, M. ; Zandian, F. & Navidi, F. (2014). Compatibility issues between books published and undergraduate LIS education in Iran. *Knowledge and Information Management*, 1(1): 33-45. [In Persian]
23. Horri, A. (2000). **A Subject Study of Scientific Works in Library and Information Science until 1998**. In: *Computerized Catalogs Usage and Development: Conference Proceeding of Usage and Development of Computerized catalogs in Iran Libraries*. Compiled by Rahmattollah Fattahi. Mashhad: University of Ferdowsi; Tehran: Jahade -e - Sazandegi Scientific Information Services.[In Persian]
24. Hosein Panah, A. (2007). **A Subject Study of Master's Thesis of Library and Information Science at Tehran State Universities between 2000 and 2006**. Master's Thesis of Library and Information Science. Faculty of Educational Sciences and Psychology, Tehran University.[In Persian]
25. Jamshidi, M. (1987). **A Subject Study on Persian Library Context between 1965 and 1980**. Master's Thesis in Library and Information Science. Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Tehran. [In Persian]
26. Javanbakht, M. & Yaghtin, M. (2000). **Visibility of interdisciplinary in published books in the library and information science during 1999-2008**. In: *proceeding of interdisciplinary studies in library & information science present and ideal perspective*. Compiler by Narges Neshat, Mohammad Javad Ashtari & Parisa Pasyar. Tehran: Nashre Ketabdar, 79-91.[In Persian]
27. Jokar, A. & Javanbakht, M. (2010). Bibliographic Study of Translated Books in Library and Information between 1991 and 2008. *Library an Information Science*, 13(4): 81-99. [In Persian]
28. Karimi, M. & Alipou Hafezi, M. (2008). Publication of books in the general field over the past three decades. *Ketabe- Mah(General)*, 12(2): 98-103. [In Persian]
29. Katouziyan, A. (1997). A Study on held Library and Information conferences in Iran between 1978 and 1996. *Research on Information Science and Public Libraries*, 7(4): 48-57. [In Persian]
30. Katouziyan, A. (1999). Iranian Library and Information Science Papers: A Survey(1979-1993). *National Studies on Librarianship & Information organization (NASTINFO)*, 10(3): 59-67. [In Persian]
31. Katouziyan, A. (2006). Library and information sciences conferences from the beginning to the end of Khordad 1385=June 2006. *National Studies on Librarianship & Information organization (NASTINFO)*, 17(2):181-200.[In Persian]
32. Katoziyan, A. (1995). **Reviewing the Status of Persian Literature of Library & Information Science from February 1972 to 1993**. M. S Thesis in Library & Information Science. Tehran: Islamic Azad University, North Tehran Branch. [In Persian]
33. Kiyan Mehr, S.h. (1997). **A Study on Subject Matters of Master's Thesis in Library and information science in Tehran Universities between 1987 and 1996**. Master's Thesis of Medical Library. Faculty of Management and Medical Information, Iran Medical Science University. [In Persian]
34. Koufogiannakis, D. (2012). The state of systematic reviews in library & information studies. *Evidence Based Library and information Practice*, 7(2): 91- 95.
35. Malih, S. (1997). **Content Analysis of Library and Information Papers are published at Farsi Journals between1991 and 1995**. Master's Thesis in Library and information science. Faculty of Management and Medical Information, Iran Medical Science University. [In Persian]
36. Mohammadi, M. ; Panahi, S. & Soheili, A. (2015). Content Analysis of PhD's theses Abstract of Library and Information Science between 1997 and 2014. *Library and Information Science*, 18(3): 81-112. [In Persian]
37. Mohsenzadeh, A. (2002). **Experimental determination of biomedical processes and methods of library and Information Science dissertations until 2002**. Master's Thesis of Medical Library,Tehran University.[In Persian]
38. Moidfar, S.; Shehlibar, A.; Allame, S.; Shahbaz, M. & Pirahery, N. (2017). **Evaluating Publishing Process in Iran during Third to Fifth Development Programs and it's Economic, Social and Cultural Reasons**. Tehran: Iran Book House. [In Persian]
39. Niazi, S. (2001). A Survey on Subject Trends of LIS Journals in Iran (1968-1998). *National Studies on Librarianship & Information organization (NASTINFO)*, 12(1): 52-60. [In Persian]
40. Nowzari, S (2008). Subject domain of article in encyclopedia of library and information science, *National Studies on Librarianship & Information organization (NASTINFO)*, 19(2): 53-60.
41. Radfar, A. (2012). A survey on the library and information science researches in Iran, March 2011-March 2012. *Journal of Epistemology (Library and Information Science & Information Technology)*, 5(18): 35-50. [In Persian]
42. Safari, F. (2018). **Comparative review of published books in knowledge and information science syllables during 2007-2017**. Master's Thesis in knowledge and information science. Faculty of Literature and Humanities Science, University Qom. [In Persian]

43. Sepehr, F.; Shadman Far, S. (2009). Content analysis of articles presented in Iranian library and information science association seminars during 2000- 2006. *Journal of Knowledge studies*, 2(4): 25- 38. [In Persian]
44. Seydin, M. & Babolhavaeji, F. (2009). Content Analysis of Master's Thesis in Library and information science of Islamic Azad University (North Branch), University of Science and Research (Tehran), University of Science and Research(Ahwaz) and University of Science and Research(Hamadan) between 1993 and 2007. *Research on Information Science and Public Libraries*, 15(1): 95-121. [In Persian]
45. Sharafi, A.; Jalali Dizaji, A. & Alipoor Hafezi, M. (2013). Topics of LIS Graduate Theses in Iranian Public Universities: 2005-2009. *National Studies on Librarianship & Information organization (NASTINFO)*, 24(3): 110-130. [In Persian]
46. Shirzad, M.; Hosainpanah, A. & Jowkar, A. (2015). A survey on Dissertation Title Selection Orientation at the MA level in the Knowledge and Information Science Major in Tehran state Universities from 2006 to 2012. *Knowledge and Information Management*, 1(3): 75-88. [In Persian]
47. Siyamaki, S. (2012). **A quality and quantity study on Persian Writing Articles in Library and Information journals Focused on Subject Matters, Methodology and Data Gathering Tools between 2005 and 2009.** Master's Thesis in Library and information science. Faculty of Educational Sciences and Psychology, Chamran University. [In Persian]
48. Siyamiyan, H.; Hasanzadeh, M.; Noshinfard, F. & Hariri, N. (2014). Information needs of visually impaired people and role of libraries in meeting them: A systematic review. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 25(2): 150-165.
49. Tarom, K.; Jebayeeli M.; Shadi, M. & Doulan, A. (2016). Structural Monitoring of Knowledge and Information Science Articles. *Journal of Payavard Salamat*, 10(2): 167-180. [In Persian]
50. Vazirpour Kashmiri, M.; Sedehi, M. & Saberi, M. (2012). Content Analysis of Abstracts of Theses Presented by the Library and Information Science Postgraduate Students at Islamic Azad university, Tehran North Branch and Science & Research Branch, 2001- 2007. *National Studies on Librarianship & Information organization (NASTINFO)*, 23(1): 112-128. [In Persian]
51. Xu, J.; Kang, Q. & Song, Z. (2015). The Current of Systematic Reviews in Library and Information studies. *Library and Information Research*, 37: 295-310.
52. Zarei, A. & Babolhavaeji, F. (2016). Information Ecology Thematic Categories of Information Science Journals. *Library and Information Science*, 19(2): 79-100. [In Persian]
53. Zins, C. (2007). Classification schemes of information science: Twenty-eight scholars map the field. *Journal of American Society for Information Science and Technology*, 58(6): 645-672.

DOI: 10.22091/stim.2020.5006.1358

استناد به این مقاله:

محمدی، م.؛ صفری، ف. (۱۳۹۸). «پژوهش‌های تحلیل محتوا در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران بین سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۹۷». *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۱۶(۱)، ۱۸۱-۲۰۳.